

INFORMACJA do wniosku o rentę rodzinną

Co załatwisz tym wnioskiem

1. Gdy złożysz ten wniosek:
 - rozpatrzymy uprawnienia do renty rodzinnej z ZUS i wydamy decyzję w tej sprawie oraz
 - rozpoczniemy postępowanie o rentę rodzinną z zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej – jeśli osoba zmarła, po której ma być przyznana renta, miała okresy ubezpieczenia lub zamieszkania za granicą w państwach członkowskich Unii Europejskiej (UE)/ Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) albo w Wielkiej Brytanii.
2. Rozpatrzymy również uprawnienia do okresowej renty rodzinnej – jeżeli jesteś wdową lub wdowcem i nie spełniasz warunków do renty rodzinnej oraz nie masz niezbędnych źródeł utrzymania.
3. Jeżeli o rentę rodzinną wnioskuje pełnoletnie osoby, np. wdowa, rodzice, dorosłe dziecko, to każda z nich wypełnia osobny wniosek.
4. Osoba zmarła nie miała wyliczonego kapitału początkowego? Ustalimy go na podstawie tego wniosku, jeśli kapitał ma wpływ na wysokość świadczenia, jakie by jej przysługiwało.

Ważne!

Jeżeli nabędziesz prawo do świadczenia, to wydamy Ci dokument elektroniczny – mLegitymację. mLegitymację przechowuje się w aplikacji mObywatel i okazuje się za jej pomocą.

Jak pobrać mLegitymację i z niej korzystać

Jeżeli chcesz korzystać z legitymacji emeryta-rencisty w formie dokumentu elektronicznego (mLegitymacji) – musisz ją pobrać na własne urządzenie mobilne (np. smartfon) i okazywać przy użyciu aplikacji mObywatel. Jeśli używasz tej aplikacji, to mLegitymacja będzie dostępna po uruchomieniu mObywatela i dodaniu dokumentu Legitymacja emeryta-rencisty do swojego profilu. Jeśli nie używasz tej aplikacji, pobierz ją i zainstaluj na swoim urządzeniu.

Na stronie www.gov.pl znajdziesz instrukcję, jak pobrać aplikację mObywatel.

Możesz również złożyć wniosek o wydanie legitymacji emeryta-rencisty w formie plastikowej karty. Możesz skorzystać z formularza ERL.

Ważne!

Jeśli zmieni się Twój adres, zarówno w toku postępowania, jak i po jego zakończeniu, masz obowiązek zawiadomić o tym fakcie ZUS. Jeśli nie dopełnisz tego obowiązku, doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Która placówka ZUS rozpatruje Twój wniosek

5. Wniosek o rentę rodzinną możesz złożyć w każdej placówce ZUS, jednakże:
 - wniosek ten rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje miejsce zamieszkania,
 - jeśli nie masz adresu zamieszkania w Polsce, wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twój adres miejsca pobytu lub adres ostatniego miejsca zamieszkania w Polsce,
 - jeśli osoba zmarła, po której ma być przyznana renta rodzinna, miała okresy ubezpieczenia lub zamieszkania za granicą w państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii lub w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym, Twój wniosek rozpatruje oraz przekazuje do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej jedna z placówek ZUS¹, które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii lub w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym, Twój wniosek rozpatruje jedna z placówek ZUS, które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie, z którym Polska nie zawarła umowy dwustronnej o zabezpieczeniu społecznym, Twój wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje ostatnie miejsce zamieszkania w Polsce.

Możesz złożyć wniosek o rentę rodzinną elektronicznie – przez Platformę Usług Elektronicznych (PUE)/eZUS. Musisz wówczas mieć założone konto na PUE/eZUS. Jednakże dokumenty, które dołączasz do wniosku, złóż w oryginale w placówce ZUS albo wyślij je pocztą.

¹ Wykaz placówek ZUS znajdziesz na stronie www.zus.pl.

Jak wycofać wniosek

6. Możesz wycofać ten wniosek pisemnie lub ustnie do protokołu. Nie musisz tego uzasadniać. Wniosek o rentę rodzinną z ZUS możesz wycofać:
- jeśli nie otrzymałeś decyzji w tej sprawie,
 - w ciągu miesiąca od dnia, w którym otrzymałeś decyzję.

Gdy wycofasz wniosek, umorzemy postępowanie w sprawie renty rodzinnej.

Jeśli wycofasz wniosek dotyczący zagranicznej renty rodzinnej, prześlemy informację do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej.

Potrzebne dokumenty

7. Jeśli osoba zmarła, po której ma być przyznana renta rodzinna, miała ustalone prawo do świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS albo kapitał początkowy, nie musisz składać ponownie dokumentów potwierdzających jej okresy zatrudnienia.
8. Jeżeli osoba zmarła nie miała ustalonego prawa do świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS, musisz dołączyć do wniosku dokumenty, na podstawie których ustalimy, czy zmarłemu przysługiwałoby świadczenie emerytalno-rentowe oraz obliczymy wysokość tego świadczenia. Potrzebne dokumenty, to w szczególności:
- „Informacja o okresach składkowych i nieskładkowych” (formularz ERP-6),
 - zaświadczenia pracodawców (świadczenia pracy) lub innego właściwego organu, potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe w Polsce,
 - zaświadczenia pracodawców (świadczenia pracy) potwierdzające okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
 - zaświadczenie pracodawcy (płatnika składek) o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (może być wystawione na dotychczasowym druku ERP-7),
 - zaświadczenie szkoły wyższej potwierdzające okres nauki i programowy tok jej trwania,
 - książeczka wojskowa lub zaświadczenie z wojskowej komendy uzupełnień o okresie czynnej służby wojskowej,
 - legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości zarobków,
 - formularz unijny „Informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej” (formularz E207PL) dotyczący osoby zmarłej – jeśli miała okresy ubezpieczenia w państwach UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii,
 - dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia za granicą osoby zmarłej – w państwach, z którymi Polska zawarła umowy dwustronne o zabezpieczeniu społecznym lub w państwach członkowskich UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii.

Ważne!

Nie musisz dołączać do wniosku dokumentów potwierdzających przebyte przez zmarłego po 1998 r. okresy:

- składkowe, za które została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
- nieskładkowe, takie jak: okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłków chorobowych i opiekuńczych, świadczenia rehabilitacyjnego.

Okresy te uwzględnimy na podstawie zapisów na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS. Pamiętaj jednak o dołączeniu dokumentów potwierdzających wysokość wynagrodzenia osoby zmarłej, o których mowa w pkt 8 (także za okresy pracy po 1998 r.).

9. Jeżeli na wysokość świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej, ma wpływ kapitał początkowy, a nie został zgłoszony wniosek o jego ustalenie, do wniosku o rentę rodzinną musisz dodatkowo dołączyć dokumenty potwierdzające wysokość zarobków uzyskanych przez osobę zmarłą przed 1 stycznia 1999 r.
10. Do wniosku musisz również dołączyć dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do renty dla członka rodziny osoby zmarłej, które są różne w zależności od tego, który członek rodziny osoby zmarłej ubiega się o rentę rodzinną. Dokumentami tymi są w szczególności:
- dokument stwierdzający stan zdrowia, jeżeli przyznanie renty rodzinnej jest uzależnione od niezdolności do pracy,
 - zaświadczenie o pobieraniu nauki w szkole dla dziecka, jeżeli przekroczyło 16 lat życia,
 - dokument o ustaleniu prawa do alimentów na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej albo porozumienia zawartego między Tobą a mężem – jeśli byliście po rozwodzie, w separacji lub nie pozostawaliście we wspólności małżeńskiej,

Ważne!

Jeśli chcesz, aby to ZUS pozyskał z USC w wersji elektronicznej dokumenty:

- odpis aktu urodzenia wnioskodawcy,
 - odpis aktu urodzenia/zgonu zmarłego, po którym ma być przyznana renta rodzinna,
 - odpis aktu małżeństwa, jeżeli jesteś wdową, wdowcem,
- dołącz wypełnione Oświadczenie na potrzeby pozyskania akt stanu cywilnego (formularz EASC).

Zawieszenie prawa do renty rodzinnej lub obniżenie jej wysokości

11. Zawiesimy wypłatę Twojej renty rodzinnej, jeżeli osiągasz zarobki, które są wyższe niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego². Obniżymy wysokość Twojej renty, jeżeli osiągasz zarobki wyższe niż 70% tego wynagrodzenia. Osiąganie zarobków, które nie przekraczają 70% przeciętnego wynagrodzenia, nie powoduje zmniejszenia renty.

Bierzemy pod uwagę Twoje zarobki, które osiągasz z tytułu zatrudnienia albo innej działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego czy służby.

Do zarobków wliczamy także pobrane przez Ciebie zasiłki: chorobowy, macierzyński i opiekuńczy, wyrównawczy oraz świadczenie rehabilitacyjne i wyrównawcze, dodatek wyrównawczy oraz wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy.

Jeśli prowadzisz lub będziesz prowadzić działalność gospodarczą, za Twój przychód uznamy kwotę, która stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Ważne!

Bierzemy pod uwagę również Twoje zarobki, które osiągasz za granicą.

Jeśli osiągasz zarobki, ale ukończyłeś powszechny wiek emerytalny i masz ustalone prawo do emerytury, nie zawiesimy wypłaty Twojej renty rodzinnej ani nie obniżymy jej wysokości. Jednakże w takiej sytuacji, tj. zbiegu prawa do dwóch świadczeń, wypłacimy Ci tylko jedno świadczenie: wyższe lub to, które wybierzesz.

Zasady wypłaty renty rodzinnej

12. Jeżeli do renty rodzinnej lub jej części (gdy do renty ma prawo więcej niż 1 osoba) jest uprawniona osoba małoletnia, to z chwilą osiągnięcia przez tę osobę pełnoletności przysługujące jej świadczenia wypłacimy do jej rąk.
13. Jeśli jesteś osobą pełnoletnią uprawnioną do części renty rodzinnej, to możesz złożyć wniosek o wypłacenie przysługującej Ci części renty innej osobie pełnoletniej uprawnionej do renty lub osobie, która sprawowała nad Tobą opiekę przed osiągnięciem pełnoletności.
14. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przyznamy jedną łączną rentę rodzinną. Rentę tę z urzędu podzielimy na równe części między uprawnionych.
15. Na Twój wniosek możemy wyłączyć Cię z grona osób uprawnionych do renty rodzinnej. Jeśli złożysz taki wniosek, wyłączymy Cię z kręgu uprawnionych i ponownie obliczymy rentę rodzinną. Jeżeli na swój wniosek zostałeś wyłączony z kręgu uprawnionych, możesz ponownie ubiegać się o rentę rodzinną. Musisz jednak złożyć nowy wniosek. Gdy go złożysz, rozpatrzmy, czy nadal spełnisz warunki do uzyskania renty rodzinnej.

Ważne!

Jeżeli nienależnie pobierzesz rentę rodzinną, będziesz zobowiązany do jej zwrotu³. Za nienależnie pobrane uważamy świadczenia:

- wypłacone, mimo że zaistniały okoliczności, które powodują ustanie lub zawieszenie prawa do nich albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub części, jeżeli osoba, która pobrała świadczenia, była pouczone, że nie ma prawa do ich pobierania, w tym świadczenia, które wypłaciliśmy za okres przypadający po terminie wskazanym w decyzji ZUS jako dzień zaprzestania wypłaty świadczenia, które przyznaliśmy na czas określony,
- przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd ZUS przez osobę, która pobrała świadczenia,
- wypłacone osobie innej niż wskazana w decyzji, z przyczyn niezależnych od ZUS.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego

16. Jako rencistę zgłosimy Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny. Podaj ich dane na formularzu EUZ „Wniosek o: zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego/ wyrejestrowanie z ubezpieczenia zdrowotnego członków rodziny świadczeniobiorcy”.
17. Ubezpieczenie zdrowotne powstaje od dnia, od którego przysługuje Ci wypłata renty. Ubezpieczenie to wygasa z dniem, kiedy przestaniemy wypłacać Ci rentę rodzinną. W takiej sytuacji wyrejestrujemy z tego ubezpieczenia Ciebie i członków Twojej rodziny.
18. Jeżeli w stosunku do Ciebie wygaś obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego, a ubiegasz się o przyznanie renty, masz prawo do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego.

² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w danym kwartale ogłasza w komunikacie Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Kwoty równe 70% i 130% przeciętnego wynagrodzenia znajdziesz na stronie www.zus.pl.

³ Na podstawie art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty mieszkającego za granicą, w państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii

19. Ustalenia, czy określony rencista otrzymujący świadczenie z ZUS i mieszkający w innym niż Polska państwie członkowskim UE/EFTA albo w Wielkiej Brytanii podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w Polsce, dokonuje Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).
20. NFZ na Twój wniosek ustali, czy polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego jest właściwe w odniesieniu do Ciebie. Dopiero po otrzymaniu z NFZ zawiadomienia o powstaniu obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego oddział ZUS wypłacający rentę zgłosi Cię do ubezpieczenia zdrowotnego oraz pobierze od wypłacanej Ci renty kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne i odprowadzi do NFZ. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty mieszkającego za granicą, w państwie z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym

21. Jeśli mieszkasz za granicą w państwie innym niż państwo członkowskie UE/EFTA albo Wielka Brytania i pobierasz rentę z ZUS, to z Twojej renty nie potrącamy składki na ubezpieczenie zdrowotne. Oznacza to, że nie jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce. Więcej informacji w sprawie prawa do leczenia w Polsce uzyskasz w placówce NFZ.

Identyfikator podatkowy

22. Twoim identyfikatorem podatkowym⁴ jest:
- NIP – jeśli prowadzisz działalność gospodarczą lub płacisz podatek od towarów i usług,
 - numer PESEL – w każdym innym przypadku.

Jeśli podlegasz ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności lub współpracy przy jej wykonywaniu

23. Jeśli podlegasz ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności lub współpracy przy jej wykonywaniu, od dnia przyznania renty rodzinnej utracisz tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Nie będziesz już mógł podlegać dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu i otrzymywać świadczeń z tego ubezpieczenia. Świadczenia pieniężne w razie choroby z ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego wypłacone za okres od dnia, od którego została przyznana renta rodzinna, będą świadczeniami nienależnymi i będziesz musiał je zwrócić.

Gdzie znajdziesz więcej informacji o rencie rodzinnej

24. Informacje na temat:
- warunków przyznawania renty rodzinnej oraz tego, jak obliczamy jej wysokość,
 - zasad uwzględniania okresów ubezpieczenia za granicą, które miała osoba zmarła, przy ustalaniu polskiej renty rodzinnej
- uzyskasz w każdej placówce ZUS (także podczas e-wizyty; zob. www.zus.pl/e-wizyta) lub na naszej stronie internetowej www.zus.pl.

⁴ Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.